

دُرّ ثمین در بلاغت امیرالمؤمنین (ع)

نگارنده:

محمد رحمتی

(دبیر آموزش و پرورش شهرستان دزفول)

پاییز ۱۳۹۶

سرشناسه	محمدپور، محمد، ۱۳۴۲-
عنوان قراردادی	نهج البلاغه. فارسی. برگزیده. شرح
	Nahjol-Balaghah .Persian .Selection
عنوان و نام پدیدآور	در تمین در بلاغت امیر المؤمنین (ع) / نگارنده محمد محمدپور.
مشخصات نشر	کرمانشاه، انتشارات سارینا پژوه، ۱۳۹۶.
مشخصات ظاهری	۱۷۷ص.
شابک	۹۷۸-۶۰۰-۸۵۰۳-۲۲-۴
	۱۰۰۰۰۰ ریال
وضعیت فهرست‌نویسی	فیا
یادداشت	کتابنامه
موضوع	علی بن ابی طالب (ع)، امام اول، ۲۳ قبل از هجرت - ۴۰ ق. نهج البلاغه -- مسائل ادبی
موضوع	علی بن ابی طالب (ع)، امام اول، ۲۳ قبل از هجرت - ۴۰ ق. -- مسائل ادبی
موضوع	Ali ibn Abi-talib, Imam I. Nahjol – Balaghah – Literary aspects
موضوع	Ali ibn Abi-talib, Imam I, 600-661 – Literary aspects
موضوع	علی بن ابی طالب (ع)، امام اول، ۲۳ قبل از هجرت - ۴۰ ق. نهج البلاغه -- نقد و تفسیر
موضوع	Ali ibn Abi-talib, Imam I. Nahjol – Balaghah – Criticism and interpretation
موضوع	زبان عربی -- معانی و بیان
موضوع	Arabic language – Rhetoric
شناسه افزوده	علی بن ابی طالب (ع)، امام اول، ۲۳ قبل از هجرت - ۴۰ ق. نهج البلاغه. شرح
شناسه افزوده	Ali ibn Abi-talib, Imam I. Nahjol – Balaghah. Commentaries
رده‌بندی کنگره	۲۶ م / م ۹ / ۲۳۰
رده‌بندی دیوبی	۲۹۷/۹۵۱۵
شماره کتابشناسی ملی	۴۹۷۹۷۴۲

نشر سارینا پژوه

نام کتاب: در تمین در بلاغت امیر المؤمنین (ع)
مؤلف: محمد محمدپور (دبیر آموزش و پرورش شهرستان گیلانغرب)

ناشر: انتشارات سارینا پژوه

نوبت چاپ: اول ۱۳۹۶

شمارگان: ۱۰۰۰ جلد

قیمت: ۱۰۰،۰۰۰ ریال

تعداد صفحه: ۱۷۷ص

لیتوگرافی، چاپ و صحافی: سارینا پژوه

شماره شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۸۵۰۳-۲۲-۴

فهرست

صفحه

عنوان

مقدمه

فصل اول: بررسی نهج البلاغه و علوم بلاغی

۳	۱-۱. نهج البلاغه
۵	۲-۱. شرح نهج البلاغه
۶	۳-۱. شروح نهج البلاغه
۷	۴-۱. علی (ع) و نهج البلاغه
۸	۵-۱. اهمیت نهج البلاغه
۱۲	۶-۱. نهج البلاغه، تجلی شگفتی کلام امام (ع)
۱۳	۷-۱. امام مظهر نثر و شعر
۱۴	۸-۱. سخنوری و سخن گوئی
۱۵	۹-۱. علی فیلسوف
۱۵	۱۰-۱. شک در نهج البلاغه
۱۷	۱۱-۱. اختلاف نسخ نهج البلاغه
۱۸	۱۲-۱. قرآن و نهج البلاغه
۱۹	۱۳-۱. ارزش ادبی نهج البلاغه
۲۰	۱۴-۱. تأثیر کلام امام و عوامل آن
۲۱	۱۵-۱. بلاغت امام (ع) از دیدگاه ادباء و صاحب نظران
۲۳	۱۶-۱. زیبایی شناسی ادبی
۲۵	۱۷-۱. تشبیه

۲۶	۱۸-۱. انواع تشبیه
۳۶	۱۹-۱. حقیقت و مجاز
۳۷	۲۰-۱. فرق مجاز و کنایه
۳۷	۲۱-۱. علاقه
۳۸	۲۲-۱. قرینه
۳۸	۲۳-۱. تمام مجاز
۳۹	۲۴-۱. علاقه‌های مجاز مرسل
۳۹	۲۵-۱. کنایه و کنایه
۴۰	۲۶-۱. السَّيِّئَةُ وَالسَّيِّئَةُ
۴۰	۲۷-۱. حالیه و محلیه
۴۱	۲۸-۱. اعتبار ما یکون
۴۱	۲۹-۱. اعتبار ما کان
۴۲	۳۰-۱. علاقه آلیت
۴۲	۳۱-۱. مجاز مفرد به استعاره
۴۶	۳۲-۱. اصلیه و تبعیه
۴۸	۳۳-۱. مجاز عقلی
۴۸	۳۴-۱. علاقه‌های مجاز عقلی
۵۱	۳۵-۱. کنایه

فصل دوم: زیبایی‌های ادبی در کلام امام علی (ع) در مورد موافقان

۶۰	۱-۲. تشبیه
۷۴	۲-۲. استعاره
۱۰۰	۳-۲. مجاز
۱۰۳	۴-۲. کنایه

فصل سوم: زیبایی‌های ادبی در کلام امام علی (ع) در مورد مخالفان

۱۲۳	۱-۲. تشبیه
۱۳۱	۲-۳. استعاره
۱۵۲	۳-۳. مجاز
۱۵۴	۳-۴. کنایه
۱۷۳	نتیجه‌گیری
۱۷۵	منابع

امام علی (ع)، خالق شاهکار ادبی ادبیات، بعد از قرآن کریم است که با خلق سخنانی گهر بار، اعجاب هدایان را برانگیخته است و ادبیات او سرمشقی برای کشف زیبایی‌های بیان شده؛ چرا که نهج البلاغه‌ی او تنها کتابی است که همه موضوعات (اعم از سیاسی - اقتصادی - اجتماعی و ...) را با هم و بیانی شیوا و سرشار از ادبیات شگفت در دل خود جای دارد و شامل سه بخش (خطبه‌ها - موعظه‌ها - حکمت‌ها) است. گاه خطبه‌هایش به درازا می‌کشد و گاه کلمات قصاری می‌آورد که هزاران ضعف معنا در دل دارد و این گونه است که در ادبیات عربی می‌شود امام بلاغت و فصاحت.

نهج البلاغه که مجموعه سخنان امام علی (ع) است و توسط سید رضی گردآوری شد، بعد از قرآن کریم شاهکار ادبیات عرب محسوب می‌شود. زیرا در جوی پدید آمد که القای کلام به آن شکل بیانی غیر معهود و شگفت آور بوده است، که همین شگفت آور بودن این سخنان، بسیاری از صاحب نظران را واداشت که زیبایی‌های کلام امام علی (ع) را بررسی و موشکافی کنند تا با استفاده از آن ادبیات را غنی‌تر سازند و مشاهده کردند که کلام امام علی (ع) مملو از صنایع ادبی (بیان - معانی - بدیع) است که بلاغت عربی بر پایه‌ی آن و قرآن کریم بنا شد.

وجه تمایز کتاب حاضر با پژوهش‌هایی که تا کنون انجام گرفته در این است که در اینجا مولف با تکیه بر روش توصیفی - تحلیلی به تفکیک سخنان امام علی (ع) به موافقان و مخالفان

پرداخته و بیان می کند که امام علی (ع) نسبت به مخالفان و موافقان خود در به کارگیری صنایع ادبی (تشبیه - مجاز - کنایه) تقریباً به یک میزان بهره جسته است، واضح و مبرهن است که سخنان امام علی (ع) حتی آن هنگام که از تشبیه و مجاز و انواع آن استفاده کرده نیز رنگ و بوی کنایی دارد و آنچه سخنان امام علی (ع) نسبت به این دو گروه را از هم متمایز کرده است نوع کلمات و الفاظی است که خطاب به این دو گروه به کار برده است که همان به مقتضای حال بیان کردن سخن است. لحن کلام امام (ع) با موافقان نرم و لطیف است و از روش تشویق و ترغیب بهره می برد و آن به سبب الهی بودن اهداف و کارهای آنهاست و اما آن گاه که با مخالفان اهداف - قهرانه‌ی دنیایی و ناپسند آنها سخن می گوید طبعی است که الفاظش غلظت پیدا کند پس نوع اهداف است که نوع بیان را مشخص می کند.

محمد محمدپور